Ёсць прырода — ёсць жыццё!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У сувязі з гэтым у Рэспубліцы Беларусь экалогія традыцыйна займае цэнтральнае месца ў дзяржаўнай палітыцы. Як сказаў Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка: «Прырода — гэта абсалютны прыярытэт. Прыярытэт прыярытэтаў. Ёсць прырода — ёсць жыццё. Няма прыроды — няма жыцця».

Канцэптуальныя падыходы да пытанняў аховы навакольнага асяроддзя, вызначаныя кіраўніком дзяржавы, знайшлі сваё адлюстраванне ў адпаведнай заканадаўчай базе, якая пастаянна ўдасканальваецца з улікам актуальных сусветных тэндэнцый.

Рэалізоўваюцца стратэгіі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя да 2035 г., а таксама ўстойлівага асваення мінеральна-сыравіннай базы да 2025 г.

Вялікую ўвагу ў сваёй нарматворчай рабоце мы ўдзяляем вырашэнню праблемы змянення клімату, з улікам яе комплекснага і глабальнага характару.

Таксама ў краіне рэалізоўваюцца Стратэгіі адаптацыі лясной і сельскай гаспадаркі Беларусі да змянення клімату да 2050 г., прымаюцца планы па змякчэнні яго наступстваў на мясцовым узроўні. Распрацоўваюцца Стратэгія доўгатэрміновага развіцця Беларусі з нізкім узроўнем выкідаў парніковых газаў і Стратэгія развіцця эканомікі замкнёнага цыкла. Для сістэматызацыі і ўпарадкавання прынцыпаў і норм прававога рэгулявання сферы аховы навакольнага асяроддзя, стварэння экалагічнай бяспекі і ўстойлівага развіцця грамадства цяпер вядзецца падрыхтоўка канцэпцыі Экалагічнага кодэкса.

На асаблівым кантролі ў краіне знаходзяцца пытанні мінімізацыі шкоднага ўздзеяння вытворчасці на навакольнае асяроддзе за кошт рэсурсазберажэння, змяншэння колькасці ўтварэння адходаў, скарачэння спажывання аднаразовага пластыку, укаранення найлепшых даступных тэхналогій.

У мэтах забеспячэння экалагічна спрыяльных умоў для жыццядзейнасці грамадзян, аховы навакольнага асяроддзя, захавання і ўстойлівага выкарыстання прыродных рэсурсаў урадам зацверджана Дзяржаўная праграма «Ахова навакольнага асяроддзя і ўстойлівае выкарыстанне прыродных рэсурсаў» на 2021—2025 гады, якая рэалізоўваецца васямнаццаццю заказчыкамі. Дзяржпраграма мае комплексны характар і ўключае 153 мерапрыемствы па 6 падпраграмах у такіх значных сферах, як нарошчванне мінеральна-сыравіннай базы і нетракарыстанне, развіццё і ўдасканаленне гідраметэаралагічнай дзейнасці, змякчэнне ўздзеяння на клімат і адаптацыя да зменлівага клімату, выкананне абавязацельстваў па Стакгольмскай канвенцыі аб стойкіх арганічных забруджвальніках, захаванне, аднаўленне і ўстойлівае выкарыстанне экалагічных сістэм, дзікіх жывёл і дзікарослых раслін, забеспячэнне функцыянавання сістэм назіранняў за станам навакольнага асяроддзя і іншых.

Адначасова з павышэннем эфектыўнасці выкарыстання рэсурсаў мы працуем над паляпшэннем якасці і стабільнасці экасістэм, захоўваем у натуральным стане водна-балотныя ўгоддзі, праводзім экалагічную рэабілітацыю парушаных тарфянікаў, забяспечваем якаснае функцыянаванне асабліва ахоўных прыродных тэрыторый.

— Змяненне клімату — наша рэчаіснасць і чарговы выклік для чалавецтва. Аднак разуменне таго, што адбываецца, і нават асноўныя напрамкі развіцця, якія дэкларуюцца на дзяржаўным узроўні, без іх практычнага ўвасаблення на ўзроўні галін, бізнесу, канкрэтных прадпрыемстваў не дадуць належнага эфекту. Наколькі ідэі «зялёнай» эканомікі распаўсюджаныя ў нас?

— Наша краіна, з'яўляючыся ўдзельнікам Рамачнай канвенцыі ААН аб змяненні клімату, Парыжскага пагаднення і актыўным удзельнікам кліматычнага працэсу, паслядоўна праводзіць дзяржаўную палітыку ў галіне змякчэння наступстваў змянення клімату і адаптацыі да іх. Так, у Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця Рэспублікі Беларусь да 2035 года змяненне клімату вызначаецца ў якасці аднаго з глабальных трэндаў.

Прынясце эфектыўных мер па адаптацыі да экалагічных і кліматычных змяненняў, а таксама стварэнне экалагічнай бяспекі на аснове развіцця «зялёнай» эканомікі заклікаюць садзейнічаць фарміраванню будучага «нізкавугляроднага» аблічча Беларусі. Сярод найважнейшых мэт нізкавугляроднага развіцця — скарачэнне выкідаў парніковых газаў, зніжэнне антрапагеннага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе, забеспячэнне энергаэфектыўнасці і энергазберажэння пры захаванні тэмпаў сацыяльна-эканамічнага развіцця.

Згодна з новым унёскам, які вызначаецца на нацыянальным узроўні і быў прыняты ў 2021 годзе, да 2030 года мы плануем скараціць выкіды парніковых газаў на 35 % ад узроўню 1990 года. Ужо сёння мы можам казаць аб пэўных выніках работы, якая праводзіцца. У 2021 годзе эмісія парніковых газаў скарацілася на 37 % у параўнанні з 1990 годам, а з улікам сектара «Землекарыстанне, змяненне землекарыстання і лясная гаспадарка» — на 58 %. Найбольшае зніжэнне выкідаў адзначана ў сектарах «Энергетыка» — на 44 % і «Сельская гаспадарка» — 29 %.

Натуральнымі і эфектыўнымі сцёкамі вуглякіслага газу для Беларусі з'яўляюцца шырокія лясныя і балотныя ўгоддзі, якімі штогод паглынаецца каля трэцяй часткі агульнанацыянальных выкідаў парніковых газаў. У далейшым патэнцыял па скарачэнні выкідаў парніковых газаў у Беларусі будзе рэалізоўвацца таксама за кошт вываду Беларускай атамнай электрастанцыі на поўную праектную магутнасць. І мы разглядаем атамную энергетыку ў якасці «зялёнай».

Фота Андрэя ФЕАКЦІСТАВА.

Відавочна, што эфектыўнасць рашэння праблемы змянення клімату залежыць не толькі ад мер па змякчэнні яго наступстваў, але і па адаптацыі да кліматычных змяненняў.

На цяперашні момант у Беларусі кліматазалежнымі з'яўляюцца энергетычны, будаўнічы і транспартны сектары, сельская і лясная гаспадаркі, а таксама жыллёва-камунальная гаспадарка. Для сельскай і лясной гаспадаркі ўжо рэалізоўваюцца адпаведныя нацыянальныя Стратэгіі адаптацыі да змянення клімату і планы дзеянняў.

Прынясце своечасовых адаптацыйных мер дазваляе павысіць устойлівасць эканомікі да змянення клімату, якія адбываюцца, пазбегнуць або, прынамсі, знізіць страты ад негатыўных праяў кліматычнай зменлівасці і небяспечных гідраметэаралагічных з'яў.

У Беларусі рэалізоўваецца ўжо другі Нацыянальны план дзеянняў па развіцці «зялёнай» эканомікі, фінальным этапам якога стане 2025 год. Прыярытэтнымі напрамкамі названага Нацплана з'яўляюцца ўкараненне прынцыпаў устойлівага спажывання і вытворчасці, развіццё эканомікі замкнёнага цыкла, арганічнай сельскай гаспадаркі і экалагічнага турызму, электратранспарту і гарадской мабільнасці, сферы «зялёнага» фінансавання, фарміраванне «разумных» і энергаэфектыўных гарадоў, змякчэнне наступстваў змянення клімату і адаптацыя да кліматычных змяненняў, захаванне і ўстойлівае выкарыстанне біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці, навуковае забеспячэнне пераходу да «зялёнай» эканомікі і правядзенне інфармацыйных, адукацыйных мерапрыемстваў.

Наш кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка справядліва заўважыў, што ў адрозненне ад Еўрасаюза прынятыя ва ўсіх краінах ЕАЭС, у тым ліку і Беларусі, нацыянальныя стратэгіі ўстойлівага («зялёнага») развіцця нікога не абмяжоўваюць. Яны маюць на ўвазе перш за ўсё мадэрнізацыю эканомік, стварэнне высокатэхналагічных сумесных вытворчасцяў, беражлівыя адносіны да рэсурсаў, правільнае абыходжанне з адходамі, павышэнне экалагічнай культуры насельніцтва і адказнасці бізнесу.

— Як паказвае практыка, ды і проста здаровы сэнс, большасць сучасных экалагічных праблем неабходна вырашаць комплексна ў агульнапланетарным маштабе, узгоднена весці палітыку на міждзяржаўным узроўні. Ці атрымліваецца гэта?

— Безумоўна, напрыклад, для вырашэння праблемы глабальнага змянення клімату неабходныя намаганні ўсіх зацікаўленых як на нацыянальным узроўні, так і на міжнароднай арэне. Асаблівую значнасць пры гэтым набываюць такія форумы, як X Неўскі міжнародны экалагічны кангрэс, які нядаўна прайшоў у Санкт-Пецярбургу.

Вельмі важна пераходзіць ад слоў да справы, паскорыць працэсы ўзгаднення асноўных канцэптуальных дакументаў на пляцоўках ЕАЭС і СНД, у тым ліку Канцэпцыі ўкаранення прынцыпаў «зялёнай» эканомікі, а таксама прадоўжыць якаснае выкананне Дарожнай карты па кліматычным парадку дня з улікам прапаноў ЕЭК.

Хацелася б адзначыць, што ў рабоце па кадыфікацыі экалагічнага права мы абапіраемся, у тым ліку, на вопыт дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў. Выкарыстанне вопыту нашых найбліжэйшых суседзяў сведчыць аб імкненні Рэспублікі Беларусь ствараць гарманізаваныя правілы ў прыродаахоўнай сферы. Упэўнены, што, калі кожная дзяржава — член СНД і ЕАЭС будзе вывучаць і ўкараняць найлепшыя практыкі адна адной, працаваць над сумеснымі прыродаахоўнымі праектамі, гэта дасць магчымасць аператыўна даваць агульны адказ на пагрозы і выклікі, якія ўзнікаюць.

Разумеючы важнасць сумесных дзеянняў для вырашэння экалагічных праблем, наша дзяржава, з'яўляючыся ўдзельнікам большасці ўніверсальных і рэгіянальных прыродаахоўных пагадненняў, прымае актыўны ўдзел у фарміраванні міжнароднага экалагічнага парадку дня.

Але са шкадаваннем вымушаны канстатаваць складаную геапалітычную сітуацыю, адкрытае ігнараванне асобнымі дзяржавамі прынцыпаў і нормаў міжнароднага права, іх нічым не прыкрытае імкненне задаволіць уласныя палітычныя і эканамічныя інтарэсы на шкоду глабальнаму навакольнаму асяроддзю.

Абуральным прыкладам прынясення прыроды ў ахвяру палітыцы з'яўляецца знакамітая Белавежская пушча. Некалі адзіны для Беларусі і Польшчы ўнікальны прыродны комплекс цяпер падзелены пяціметровай стальной агароджай, якая збудавана па рашэнні польскага ўрада. Нягледзячы на праяўленую польскімі ўладамі і некаторымі міжнароднымі арганізацыямі «глухату» да нашых заклікаў спыніць згубнае ўздзеянне агароджы на экасістэмы першабытнага лесу, мы працягнем змагацца за захаванне і аднаўленне пушчы.

Кожная краіна ў свеце мае вялікі патэнцыял у справе аховы навакольнага асяроддзя. Але пры гэтым важна адзначыць, што толькі аб'яднанне намаганняў створыць спрыяльныя ўмовы для інвестыцый у сумесныя «зялёныя» праекты і дазволіць сфарміраваць экалагічна ўстойлівае і бяспечнае для чалавека асяроддзе.

Пытанні задаваў Андрэй КАРАБЕЛЬНІКАЎ.

КАБ БЫЛО СМАЧНА, БЯСПЕЧНА І НЯДОРАГА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Як сведчыць інспектар, на жаль, фізкультурна-спартыўнае абсталяванне абследавана не ўсюды. Адсутнічаюць таксама парэнчы, што выключаюць падзенне дзіцяці пры карыстанні душавымі паддонамі. Не ва ўсіх лагерах распрацаваны патрабаванні бяспекі, якія забяспечваюць страхоўку дзяцей пры выкананні імі фізічных практыкаванняў.

— Сёлетні маніторынг паказаў, што ў многіх з аздараўленчых лагераў часткова замененая мэбля, набыты бяспечныя абагравальнікі ў пакоі, зроблены капітальны рамонт туалетаў, закуплены электравода-награвальнікі для падагрэву вады ў душавых і рукамыйніках, — дадала спецыяліст.

Правяраецца таксама санітарны стан пакояў. Каб у халодны перыяд дзеці маглі пагрэцца, павінны прысутнічаць абагравальнікі — лета бывае рознае. Звяртаюць увагу на наяўнасць гарачага харчавання і адпаведнага абсталявання сталовых.

ЗАГАРАДНЫ, ПАЛАТАЧНЫ, ПРАЦОЎНЫ

Правяраюць спецыялісты і ахову працы работнікаў у загарадных і школьных лагерах. Ці праводзяцца ўводны і асноўны інструктажы з работнікамі пры прыёме іх на работу, ці распрацаваны службовыя інструкцыі для супрацоўнікаў, а для асоб рабочых прафесій — інструкцыі па ахове працы.

— Напрыклад, кухар і кухонны рабочы — прафесіі, якія аднесены да работ з павышанай небяспекай, паколькі яны працуюць побач з пастаянна дзеючымі небяспечнымі фактарамі: награвальнымі паверхнямі і электраабсталяваннем, — удакладніла Марына Лясун. — Таму перад пачаткам сезона мы правяраем, каб усё абсталяванне на кухні было выпрабавана і праверана спецыялізаванай арганізацыяй і каб дырэктар лагера меў адпаведныя пратаколы вырабаванняў, а таксама загад аб прызначэнні адказных асоб па ахове працы.

У верасні 2022-га Мінадукацыі зацвердзіла правілы бяспекі адукацыйнага працэсу пры аздараўленні дзяцей, згодна з якімі правяраюцца і прапускны рэжым, і рэчы: што можна праносіць у лагер; іншыя акалічнасці. Інспектары высвятляюць таксама, ці правяралася санстанцыяй тэрыторыя на наяўнасць кляшчоў у траве. Перад пачаткам сезона ў лагеры павінны быць апрацаваныя трава і кусты. Правярае аздараўленчыя дзіцячыя ўстановы па сваім кірунку і Міністэрства па надзвычайных сітуацыях інспектары сочаць, каб у лагеры былі перазараджаныя вогнетушыцелі, пажарныя шчыты, укамплектаваныя рыдлёўкамі і вёдрамі.

Правілы бяспекі ў палатачных лагерах таксама правяраюцца. Палаткі павінны размяшчацца на пэўнай адлегласці ад вады, ліній электраперадачы і высокіх дрэў, а ў кожнай мусіць прысутнічаць дарослы выхавацель.

У лагерах працы і адпачынку палову часу падлеткі з 14 гадоў адпачываюць, а палову працуюць (з пісьмовай згоды бацькоў).

— Інспектары ў такіх лагерах правяраюць наяўнасць дагавораў на працоўныя адносіны, каб падлеткі выконвалі толькі лёгкія работы, прадугледжаныя для непаўналетніх, сочаць за іх забяспечанасцю сродкамі індывідуальнай аховы. Дзеці могуць, напрыклад, працаваць у арганізацыях Зелянбуда на прапалцы, у лясгасе на пасадцы дрэў і кустоў, у гандлёвых пунктах раскладваць тавары, — падзялілася спецыяліст. — Кантралюем, ці праводзіцца з падлеткамі інструктаж па ахове працы, бо ў наймальніка яны лічацца не дзецьмі, а работнікамі. А яшчэ сочым за страхаваннем ад няшчасных выпадкаў на вытворчасці і выплатамі наймальнікам адпаведных страхавых унёскаў.

Галіновая інспекцыя прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі штогод правярае каля 50 лагераў. Праверкі, дарэчы, могуць праводзіцца і падчас функцыянавання лагера, калі ў ім ужо адпачываюць дзеці.

ДАРОСЛЫМ — АМАЛЬ НАПАЛОВУ, ДЗЕЦЯМ — АМАЛЬ УТРАЯ

Акрамя праверак, галіновыя прафсаюзы аказваюць лагерам дапамогу па патанненні пуцёвак. Практычна ў кожным калектыўным дагаворы ў арганізацыях прадугледжана норма аб тым, што пры наяўнасці фінансавых магчымасцяў бакі бяруць удзел у патанненні кошту пуцёвак у дзіцячыя аздараўленчыя лагеры для дзяцей работнікаў адукацыйных устаноў — універсітэта, садка, школы і іншых, расказала **Алена ВЯРБІЛА, загадчыца аддзела сацыяльна-эканамічнай работы Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі:**

— Са сродкаў парфсаюзнага бюджэту дапамога аказваецца згодна з Палажэннем аб фондзе дапамогі, якое кожны калектыў прымае самастойна. У кагосьці кампенсацыя складае тры базавыя велічыні, у кагосьці пяць і г. д.

Цікавая практыка склалася ў прафсаюзных арганізацыях НАН Беларусі. Ад агульнага кошту пуцёўкі (напрыклад, 706 рублёў), акрамя дзяржаўнай датацыі (сёлета — 224 рублі), вылічваюцца яшчэ 200 рублёў, якія наймальнікі кампенсуюць супрацоўнікам, яшчэ 80 рублёў пакрывае аб'яднаная галіновая прафсаюзная арганізацыя Акадэміі навук, што кампенсуецца са сродкаў прафсаюзнага бюджэту канкрэтнай першаснай прафсаюзнай арганізацыі Нацыянальнай Акадэміі навук. У выніку супрацоўнік плаціць за пуцёўку 160—180 рублёў. Ёсць і такая практыка, што наймальнік цалкам аплачвае кошт пуцёўкі або прадугледжвае долевы ўдзел (наймальнік і прафкам). Аднак можна быць упэўненымі, што кожны супрацоўнік — член прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі атрымае паменшаны кошт пуцёўкі, растлумачыла спецыяліст.

— Прафкамы і наймальнік садзейнічаюць таксама санаторна-курортнаму аздараўленню і работнікаў, — удакладніла загадчык аддзела. — Набываючы пуцёўку ў адзін з 12 санаторыяў Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі (ФПБ), член прафсаюза аўтаматычна атрымлівае скідку на 25 % яе кошту. Акрамя гэтага, прадугледжаны і іншыя магчымасці для змяншэння кошту. Напрыклад, настаўнік Брэста можа напісаць у прафкам сваёй школы заяву з просьбай аказаць матэрыяльную дапамогу ў сувязі з набыццём пуцёўкі ў санаторый ФПБ. Прафкам аказвае дапамогу ў памеры 10 % ад кошту пуцёўкі і піша хадайніцтва ў гарадскую прафсаюзную арганізацыю, якая кампенсуе яшчэ ад 10 да 20 % кошту ў залежнасці ад перыяду запатрабаванасці пуцёвак, і, у сваю чаргу, звяртаецца ў гарадскую ці абласную прафсаюзную арганізацыю, што пакрывае яшчэ 5 %. А цэнтральны камітэт галіновага прафсаюза на рэспубліканскім узроўні — яшчэ 5 %. У выніку работніку кампенсуецца ад 45 % і больш ад кошту пуцёўкі.

Апошнім часам у санаторыі на адпачынак беларусы сталі ехаць часцей (толькі ў прафсаюзных санаторыях са 130 тысяч адпачывальнікаў 90 тысяч — нашы грамадзяне). Пры гэтым попыт расце, і пра летнюю пуцёўку лепш паклапаціцца ўжо зімой. У дачыненні да непаўналетніх членаў сям'і таксама аказваецца матдапамога. А праз арганізацыі, пуцёўкі якім выдзяляюцца за кошт сродкаў дзяржаўнага пазабюджэтнага фонду сацабароны, дзецям да 18 гадоў пуцёўкі ў санаторыі выдаюцца бясплатна.

Ірына СІДАРОК.

«Прафесія настаўніка — не для раўнадушных людзей»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У адрозненне ад звычайных мэтавікаў, выпускнікам профільных педкласаў не трэба здаваць унутрыўніверсітэцкі экзамен. Яны праходзяць толькі сумоўе па змесце факультатыву «Уводзіны ў педагагічную прафесію» (цягнуць білет з двума пытаннямі) і прыносяць партфоліа «Я — педагог». У ім яны назапашваюць усе свае дасягненні, фіксуюць свае першыя педагагічныя пробы. Партфоліа дапамагае правесці самадыягностыку ўласных педагагічных здольнасцяў, адрэфлексаваць сваю педагагічную дзейнасць. Члены прыёмнай камісіі падкрэсліваюць: гэта менавіта сумоўе, а не экзамен. Яго галоўная мэта — убачыць матывацыйны складальнік хлопцаў і дзяўчат... Трэба своечасова ставіць перад сабой пытанні «Ці магу я?», «Ці хачу я?» і шчыра на іх адказваць, бо педагогіка — гэта прызванне.

«Прафесія настаўніка — не для раўнадушных людзей, паколькі патрабуе шмат душэўных і эмацыянальных выдаткаў. Быць настаўнікам — значыць пастаянна задаваць сабе пытанні і шукаць на іх адказы кожны дзень, — напісала ў сваім эсэ **выпускніца смалявіцкай сярэдняй школы № 1 Крысціна СУХАВЕРХАЯ.** — Быць педагогам у сучаснай школе — гэта мастацтва, гатоўнасць на ўроках і ў стасунках прымераць на сябе дзясяткі сацыяльных роляў і прафесій. Дзіця — гэта адкрытая кніга. І толькі ад дарослых залежыць, што будзе напісана на яе старонках». Педагагічнае крэда дзяўчыны — словы Мікалая Гогаля: «Каб выхаваць іншага, мы павінны выхаваць найперш самога сабе». Дзяўчына хоча быць лагапедам, і, відаць па ўсім, у яе гэта атрымаецца.

У гонар пачатку прыёмнай кампаніі **рэктар Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта Аляксандр ЖУК** падарыў першым тром абітурыентам-мэтавікам сувеніры з сімволікай універсітэта. Сярод іх быў і Данііл КРАСНОЎСКІ з Кальчунскай сярэдняй школы Ашмянскага раёна. На выбар прафесіі яго натхніў школьны настаўнік гісторыі. Нядзіўна, што і Данііл вырашыў абраць той жа шлях — паступае на гістарычны факультэт. Узяў мэтавае накіраванне, каб вярнуцца ў свой раён. Спадзяецца, што ў недалёкім часе ён і яго любімы настаўнік стануць калегамі. Дарэчы, з чатырнаццаці вучняў профільнага класа восем абралі менавіта педагагічны шлях і сем з іх паступаюць у БДПУ: аднакласнікі Данііла плануюць стаць настаўнікамі біялогіі, геаграфіі, матэматыкі, фізікі, беларускай і англійскай мовы і фізічнай культуры...

Нікольні не сумняваецца ў здзейсненым выбары і **выпускніца сярэдняй школы № 14 з Маладзечна Ганна ГРЫДЗЮШКА.** Яна — прадстаўніца педагагічнай дынастыі, якая вядзе адлік аж з 1906 года і налічвае ўжо сем пакаленняў. Ганна таксама вырашыла не здраджваць сямейнай традыцыі — хоча стаць настаўніцай пачатковых класаў. Прызнаецца, што падчас вывучэння факультатыву самым цікавым раздзелам для яе была дзіцячая псіхалогія.

Аляксандр ЖУК вітае першых абітурыентаў, сярод якіх Данііл КРАСНОЎСКІ з Кальчунскай сярэдняй школы Ашмянскага раёна.

Ксенія ГАРДЗІЕЎСКАЯ — выпускніца 20-й сталічнай гімназіі, з якой у 2014 годзе і пачыналася адраджэнне ў краіне профільных педагагічных класаў. Сёння гімназія мае статус школы-лабараторыі вучэбна-навукова-інавацыйнага кластара бесперапыннай педагагічнай адукацыі. Ксенія прызнаецца, што, калі даводзілася назіраць за людзьмі з праблемамі з маўленнем, вельмі хацелася ім дапамагчы, зрабіць так, каб яны адчувалі сябе ў жыцці больш упэўненымі. Таму яе выбар — інклюзіўная адукацыя. Важна, што Ксенію чакаюць у роднай гімназіі, куды яна вернецца праз чатыры гады ўжо ў якасці педагога. Такая ўпэўненасць у дзяўчыны ёсць дзякуючы мэтавай падрыхтоўцы.

Рэктар БДПУ Аляксандр Жук канстатуе: «Колькасць педкласаў у краіне за апошні год істотна вырасла. Раней іх было 556, а цяпер — 756. Больш за 7,1 тысячы дзяцей навучаюцца сёння па гэтай прафілізацыі. Такія класы і групы запатрабаваныя. Больш за тое, беларускі досвед падрыхтоўкі будучых педагогаў праз сістэму профільнай падрыхтоўкі ў старшых класах школ вывучаецца і ў іншых краінах. Так, Расія, напрыклад, плануе стварыць у гэтым годзе 5 тысяч педагагічных класаў. Казахстан таксама вывучае наш досвед, і ў Алматы ўжо адкрыта 300 педагагічных класаў, гэта значыць, сістэма спрацоўвае. Мы з радасцю канстатуем, што сярод мэтавікаў у нас шмат выпускнікоў педагагічных класаў. З гэтага года навучэнцы педкласаў атрымалі магчымасць заключаць мэтавыя дагаворы на падрыхтоўку, пры гэтым за імі захоўваецца льгота на паступленне па выніках сумоўя. Гэта вельмі правільна, таму што ўжо сёння абітурыенты будуць ведаць пра свае прафесійныя перспектывы, куды яны пойдуць працаваць, бо многія вяртаюцца ў свае школы. Нам вельмі прыемна, што сярод абітурыентаў ёсць прадстаўнікі педагагічных дынастый не ў першым пакаленні. Гэта значыць, што хлопцы і дзяўчаты робяць усвядомлены выбар».

Аляксандр Жук дае выпускнікам профільных педкласаў, якія ўжо навучаюцца ва ўніверсітэце, вельмі высокую ацэнку: «Яны акадэмічна не менш паспяховыя, чым медалісты, пры гэтым, што вельмі важна для нас, сацыяльна актыўныя. Практычна ўсе займаюцца валанцёрскай работай, з'яўляюцца членамі грамадскіх аб'яднанняў, старастамі груп, уключаюцца ў рэалізацыю адукацыйных і сацыяльных праектаў, становяцца ўдзельнікамі студэнцкіх навукова-даследчых лабараторый, узначальваюць педагагічныя атрады. Яны складаюць касцяк студэнцкіх актываў факультэтаў і інстытутаў. Па іх ініцыятыве ва ўніверсітэце быў створаны клуб «ПРОфіль+».

У бягучым годзе на дзённую бюджэтную форму ў БДПУ плануюць залічыць амаль 900 чалавек, а мэтавікі складуць трэць ад гэтага набору. На ўмовах мэтавай падрыхтоўкі можна паступіць на 14 спецыяльнасцяў. Найбольшая колькасць заявак — на спецыяльнасцях «Пачатковая адукацыя» (52), «Спецыяльная і інклюзіўная адукацыя» (44) і «Філалагічная адукацыя» (35). Што датычыцца рэгіянальнага прадстаўніцтва, тут лідзіруе Мінская вобласць: мэтавікі з гэтага рэгіёна зоймуць 150 месцаў або палову з усіх наяўных. Мінск заказаў 74 мэтавікі, Гродзенская вобласць — 24.

Для абітурыентаў, якія паступаюць на мэтавыя месцы, але не навучаліся ў профільных педкласах, прадугледжаны ўнутрыўніверсітэцкі экзамен. «Як правіла, ён праходзіць у вуснай форме. Падчас экзамену будзе весціся аўдыя- і відэазапіс, усё будзе абсалютна празрыста, — заспакоіў Аляксандр Жук. — Да таго ж у складзе прыёмных камісій будуць працаваць і прадстаўнікі школ. Усё гэта дазволіць максімальна аб'ектыўна ацаніць узровень падрыхтоўкі абітурыентаў».

Надзея НІКАЛАЕВА, фота аўтара.